

NOTE

1. *Literatura Divanî* – „culegere” sau „antologie poetică”, organizată tematic sau cronologic. În marea epocă otomană se dezvoltă o poezie prețioasă menieristă de curte, cuprinsă în termenul general de „poezie de divan”.

2. *Saz* – instrument muzical de percuție, specific oriental.

3. *Kaside* – odă.

4. *Gazel* - gazel.

5. *Müstezat* – specie de gazel în care versul lung este completat cu un vers mai scurt, în scopul întregirii sensului versurilor.

6. *Terkib-i bend* – specie de poezie lungă, formată din strofe care au ca unitate de bază distihul, rima versurilor fiind asemănătoare cu cele de gazel. Schematic se prezintă astfel:

aa xa xa xa xa bb / cc xc xc xc xc dd...

7. *Terci-i bend* – din punct de vedere formal seamănă cu *terkib-i bend*. De obicei este format din zece sau douăsprezece distihuri, existând o legătură tematică strânsă între ele, preferința poetului mergând spre măreția și forța divinității, infinitul naturii și contradicțiile vieții.

8. *Müseddes* – specie de poezie care are strofe formate din șase versuri. Rima se prezintă astfel:

aaaaab / bbbba / cccca / dddda...sau

bbbba / dddda / eeeea / ffffa...

9. *Muhammes* – specie de poezie care are strofe formate din cinci versuri, cu următoarea structură a rimei:

aaaaa / bbbba / cccca / dddda...sau

aaaaa / bbbba / cccca / dddda...sau

aaaaa / bbbba / cccca / dddda.

10. *Tahmis* – specie de poezie formată din strofe cu cinci versuri. Schema rimei este: aaaaa / bbba / ccca / ddda / eeea...

11. *Murabba* – specie de poezie în care strofele sunt formate din patru versuri. Rima este următoarea: aaaa / bbba / ccca / eeea...

12. *Ku'a* – catren. Schema rimei: xa / xa

13. *Rubayiat* – catren. Schema rimei: Aaxa

14. Prof. Dr. Ahmet ATEŞ, *Gazel*, *İslâm Ansiklopedisi*, IV, Ankara, p. 731.

15. Prof. Dr. Fuad KÖPRÜLÜ, *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul, 1926, p. 164.
16. *Omeyyazi* (dinastie, 661-750).
17. Hejaz – regiune din N-V a Peninsulei Arabe, important centru spiritual al Islamului; perimetru sacru din jurul Meccăi și Medinei, interezis nemusulmanilor.
18. *Abbasizi* (dinastie, 750-1258).
19. Nihad Sami BANARLI, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul, 1971, I, p. 191.
20. Prof. Dr. Ahmet ATEŞ, *Gazel*, İslâm Ansiklopedisi, IV, p. 732.
21. Cem DİLÇİN, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1983, p.109.
22. Prof. Dr. Nihad M. ÇETİN, *Eski Arap Şiiri*, İstanbul, 1973, pp. 79-91. Se enumeră următoarele teme preferate în literatura arabă: *medh* (laudă), *fahr*, *iftihar* (a se lăuda), *risâ* (elegie, regret, melancolie, durere), *hicâ* (ironie), *nesib*, *tegazzül*, *isti'tâf* (a cere scuze; mărinimie, generozitate), *hamâse* (eroism și bărbăție), *zühd* (renunțarea la plăcerile lumești și îndreptarea spre divinitate), *hamrîyât* (lauda vinului), *edeb* (tradiție și obiceiuri), *hikem* (suveranitate), *mûlah*, *lehv* (vinul și femeia), *iktisâsül-ahbâr* (relatarea legendelor istorice și mitologice).
23. Hasibe, MAZIOĞLU, *Fuzulî, Farsça Divan*, Ankara, 1962.
24. Pentru traducerea și editarea acestei ode vezi: Cafer, ERKILIÇ, *Enisü'l kalb*, İstanbul, 1944.
25. Hasibe, MAZIOĞLU, *Fuzulî'nin Farsça Divanı ile İlgili Araştırmalar* (Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, XIV, pp.73-85).
26. *Şiism*. La începutul mișcării politice „legitimiste” legată de succesiunea lui Mahomed și de însatisfacțiile noilor convertiți (*mawali*) privind statutul lor-ei fiind la originea numeroaselor mișcări heterodoxe în islam – šiismul este, înainte de toate, „partida lui Ali”, înainte de a cunoaște subdiviziuni și de a fi identificat cu Iranul. (vezi: *Dicționar de civilizație musulmană*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1997, p. 297).
27. E. Berthels, în *Bulletin de l'Academie des Sciences de l'URSS*, 1930, pp. 297-306.
28. Despre autorii care au prelucrat această poveste de dragoste vezi: A. Sırrı LEVEND, *Arap, Fars ve Türk Edebiyatlarında Leylâ ve Mecnun Hikâyesi*, 1959.
29. Cemşid – al patrulea rege din dinastia legendară a „Înaintașilor”. Unul din cele mai importante și vechi personaje ale mitologiei iraniene, conform căreia este considerat descoperitorul vinului.